

NOTA WEERSTANDSVERMOGEN 2015

Gemeente Brummen

Nota weerstandsvermogen 2015 Gemeente Brummen

Kenmerk : INT15.2209

Vastgesteld : bij collegebesluit d.d. >>datum besluit<< 2015 met kenmerk: BW15.0643.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
1.1	Algemeen.....	3
1.2	Leeswijzer.....	3
2	Wettelijk kader.....	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)	3
2.3	De financiële verordening gemeente Brummen 2006.....	4
2.4	Raakvlakken BBV en financiële verordening	4
3	Doelstellingen.....	4
4	Definities.....	5
4.1	Inleiding	5
4.2	Weerstandsvermogen	5
4.3	Weerstandscapaciteit	5
4.4	Risico's	6
4.5	Risicomanagement.....	6
5	Weerstandscapaciteit	6
5.1	Inleiding	6
5.2	Onderdelen weerstandscapaciteit	6
5.2.1	Algemeen.....	6
5.2.2	Algemene reserve.....	7
5.2.3	Bestemmingsreserves	7
5.2.4	Stille reserves	7
5.2.5	Onbenutte belastingcapaciteit	7
5.3	Berekening weerstandscapaciteit.....	8
6	Risicomanagement.....	8
6.1	Inleiding	8
6.2	Stappen risicomanagement.....	8
6.3	Afdekken risico's.....	9
6.4	Inventarisatie risico's	9
7	Weerstandsvermogen	11
7.1	Inleiding	11
7.2	Weerstandsvermogen	11
8	Samenvatting	12

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In deze nota wordt ingegaan op het risicomanagement, de aanwezige financiële risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. Deze nota vloeit voort uit de Financiële verordening gemeente Brummen 2006 (artikel 17), die op 26 januari 2006 door de raad is vastgesteld. De laatst, door de raad vastgestelde nota weerstandsvermogen, is van 2014.

Jaarlijks worden de risico's opnieuw bepaald en vastgesteld. De uitkomsten hiervan worden verwerkt in de nota weerstandsvermogen. Door de huidige mindere economische financiële situatie in z'n algemeenheid en van de gemeente Brummen blijft het van belang risico's goed te managen en te monitoren.

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre de gemeente Brummen in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen

De actuele uitwerking (zoals een inventarisatie van de aanwezige risico's) wordt jaarlijks opgenomen in de wettelijk verplichte paragraaf Weerstandsvermogen in de programmabegroting en de verantwoording in de jaarstukken. Zie hiertoe het "Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten" (BBV), artikel 9 en 11.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het wettelijk kader beschreven. In hoofdstuk 3 en 4 zijn de doelstellingen respectievelijk de definities uitgewerkt. In hoofdstuk 5 is de opbouw van de weerstandscapaciteit nader uitgewerkt. In hoofdstuk 6 is het risicomanagement toegelicht, waarbij ook de risico-inventarisatie is behandeld. In bijlage 1 is vervolgens het overzicht van alle risico's weergegeven. In hoofdstuk 7 is nader ingegaan op het weerstandsvermogen. In hoofdstuk 8 is de samenvatting van de nota weerstandsvermogen 2015 opgenomen.

2 Wettelijk kader

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het wettelijke kader gegeven waar deze nota uit voortvloeit. Dit wettelijke kader bestaat uit een externe (BBV) en een interne component (eigen gemeente verordening). Beide componenten worden kort belicht.

2.2 Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Het BBV bevat voorschriften voor de inrichting van de begroting en het jaarverslag en de jaarrekening. Onder titel 2.3 van het BBV worden de paragrafen opgesomd die een gemeente minstens in haar begroting op dient te nemen. De paragraaf weerstandsvermogen is één van deze paragrafen. Ze bevat volgens artikel 11 tenminste:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid voor de weerstandscapaciteit en de risico's.

2.3 De financiële verordening gemeente Brummen 2006

Artikel 212 van de Gemeentewet geeft aan de raad de opdracht om bij verordeningen de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast te stellen. De nu geldende verordening is door de raad vastgesteld op 26 januari 2006 vastgesteld en per 1 januari 2006 in werking getreden.

Artikel 17 van deze verordening geeft het college de volgende opdrachten:

1. Het college biedt periodiek een (bijgestelde) nota weerstandsvermogen aan.
In deze nota wordt ingegaan op het risicomanagement, de aanwezige financiële risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. In de nota wordt tevens de gewenste weerstandscapaciteit bepaald. Op basis van de nota kan het college nadere voorstellen doen in onder meer het aanpassen van de beschikbare weerstandscapaciteit. De raad stelt de nota vast.
2. Het college geeft in relatie tot de nota weerstandsvermogen in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting en het jaarverslag een actueel beeld van de financiële risico's in relatie tot de beschikbare weerstandscapaciteit.
Voor zover hiertoe aanleiding bestaat kan het college, gegeven de uitgangspunten van de nota weerstandsvermogen, aan de Raad nadere voorstellen doen in de aanpassing van de weerstandscapaciteit.

2.4 Raakvlakken BBV en financiële verordening

Uit het voorgaande blijkt dat zowel het BBV als de financiële verordening een paragraaf weerstandsvermogen voorschrijven die zowel in de begroting als in het jaarverslag opgenomen dient te worden. De desbetreffende paragraaf informeert vooral over de uitvoering en toepassing van de nota weerstandsvermogen en risicomanagement. Voordeel van deze systematiek is dat niet ieder jaar het hele beleid opnieuw moet worden uitgeschreven. In de begroting kan worden volstaan met het actualiseren van verwachtingen en de jaarrekening met een verantwoording hierover.

3 Doelstellingen

De nota weerstandsvermogen heeft de volgende doelstellingen:

- a. *Kaderstelling door gemeenteraad en formuleren van uitgangspunten*
De raad is verantwoordelijk voor een sluitende begroting. Een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat opleveren. In dat geval staan de programma's en daarmee het beleid van de gemeente onder druk. Daarom heeft een gemeente weerstandsvermogen nodig. In het duale stelsel heeft de raad een kaderstellende, budgetbepalende en controlerende taak. Via deze nota geeft de raad de kaders met betrekking tot het weerstandsvermogen en het risicomanagement aan en stelt het beleid vast waarbinnen de gemeente dient te opereren. De kaders en beleidsuitgangspunten zullen ervoor moeten zorgen dat weerstandsvermogen en risicomanagement een structureel onderdeel vormen van de planning en controlcyclus.
- b. *Reduceren van het gevolg van de risico's*
Risico's kunnen het halen van doelen belemmeren. Als de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit in kaart zijn gebracht, is het mogelijk zodanig beleid te ontwikkelen dat de impact van risico's gereduceerd wordt. Dit kan door de weerstandscapaciteit te verhogen of de risico's te verminderen.
- c. *Voldoen aan de wet- en regelgeving*
Volgens de wet- en regelgeving (BBV, Gemeentewet en Financiële verordening gemeente Brummen 2006) dient een gemeente beleid te hebben betreffende het weerstandsvermogen en risicomanagement. Via het vaststellen van deze nota wordt aan deze verplichtingen voldaan.
- d. *Actualisatie van het weerstandsvermogen en de risico's*
In de huidige begroting en het jaarverslag wordt al een paragraaf aan het weerstandsvermogen gewijd. Hier komen onder andere de weerstandscapaciteit en de risico's (benodigde weerstandscapaciteit) aan de orde. Deze nota geeft de huidige stand van zaken weer.

- e. *Toetsen of de gemeente Brummen voldoende weerstandsvermogen heeft*
 Door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen het verwachte financiële gevolg van alle risico's, zullen conclusies getrokken worden over het weerstandsvermogen van de gemeente Brummen.

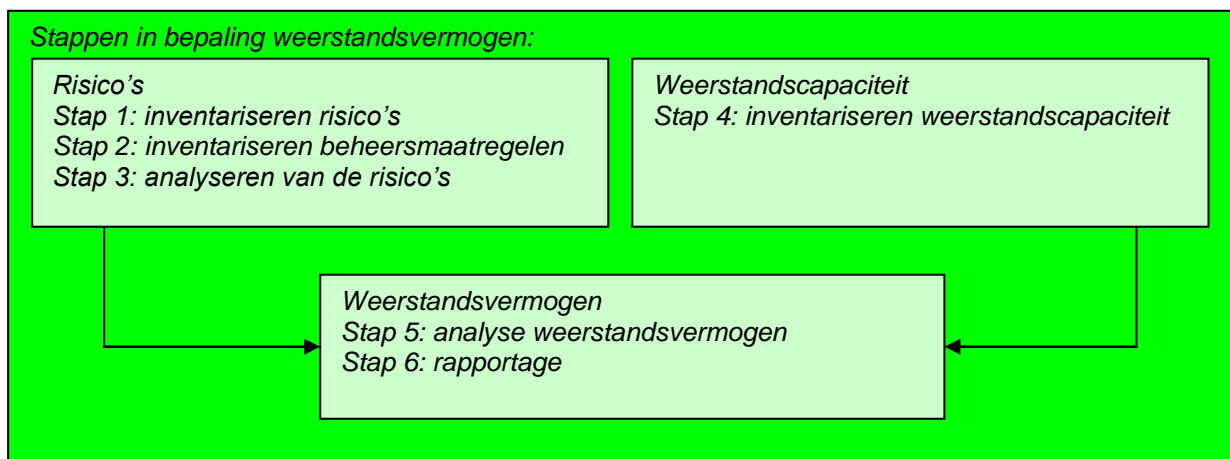
4 Definities

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de begrippen weerstandscapaciteit, risico, weerstandsvermogen en risicomanagement gedefinieerd om duidelijk te maken wat hiermee wordt bedoeld. Voor deze begrippen bestaan soms meerdere definities. In deze nota is gekozen voor de definitie die het meest algemeen in gebruik is of die het beste past bij Brummen of in Brummen gebruikelijk is.

4.2 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is: hierbij gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken zonder het beleid te veranderen. Hierbij is onderscheid te maken in het statisch weerstandsvermogen (voor eenmalige risico's, zie 7.3) en het dynamisch weerstandsvermogen (voor risico's die meerdere jaren achter elkaar doorwerken, zie 7.2). Door aandacht voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden en het saldo van weerstandscapaciteit minus risico's positief is. Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's in relatie tot de aanwezige weerstandscapaciteit.

4.3 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote lasten (die onverwachts en substantieel zijn) te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast behoeven te worden. Het gaat om die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals de algemene reserve, maar ook onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Onderscheid wordt gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Onder incidentele weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de gemeente heeft om eenmalige tegenvallers op te vangen. Onder structurele weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen die permanent inzetbaar zijn om tegenvallers op te vangen.

4.4 Risico's

De risico's relevant voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen (er zijn geen maatregelen getroffen) en die van grote (materiële) betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Daarbij kan worden gedacht aan open-eind regelingen, publiek-private samenwerking (PPS)-constructies, omvangrijke investeringsprojecten, grote calamiteit binnen de gemeentegrenzen en dergelijke. Ook demografische ontwikkelingen, economische ontwikkelingen en volumegroei (uitzetting bestaand beleid) worden in dit verband als risico's aangemerkt.

Risicoanalyse moet altijd gezien worden als een momentopname

4.5 Risicomanagement

Onder risicomanagement wordt verstaan:

Het systematisch nemen van beslissingen die gericht zijn op het voorkomen of minimaliseren van de nadelige effecten die het optreden van risico's met zich mee kunnen brengen.

5 Weerstandscapaciteit

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt vanuit het wettelijke kader (zie 2.) en gehanteerde definities (zie 4.) bepaald uit welke bestanddelen de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen is opgebouwd en hoe de weerstandscapaciteit in financiële cijfers is uitgedrukt.

5.2 Onderdelen weerstandscapaciteit

5.2.1 Algemeen

In het BBV is niet voorgeschreven welke bestanddelen behoren tot de weerstandscapaciteit. In het algemeen worden echter de bestanddelen gebruikt die in onderstaande tabel zijn genoemd.

Incidentele weerstandscapaciteit
5.2.2 Algemene reserve
5.2.3 Bestemmingsreserves
5.2.4 Stille reserves

Daarnaast kan hierbij nog worden uitgegaan van een ruime en enge interpretatie. Het verschil tussen beiden zit vooral in de snelle beschikbaarheid van de middelen en de vraag of het beleid moet worden aangepast. De ruime interpretatie behelst alle bestanddelen zoals hiervoor zijn vermeld. De enge interpretatie laat de stille reserves (is niet direct beschikbaar) en onbenutte belastingcapaciteit (vraagt beleidswijziging) buiten beschouwing. Hieronder is de ruime en enge interpretatie schematisch weergegeven.

Omschrijving	Eng	Ruim
Algemene reserves (inclusief weerstandsreserve)	X	X
Bestemmingsreserves	X	X
Stelpost onvoorzien	X	X
Flexibiliteit van de begroting	X	X
Stille reserves (niet direct beschikbaar)		X
Onbenutte belastingcapaciteit (vraagt beleidswijziging)		X

Bij de vorige nota's weerstandsvermogen is als uitgangspunt gekozen om uit te gaan van de enge definitie van de weerstandscapaciteit. Dit uitgangspunt is ook in deze nota meegenomen. Dit betekent

dus dat de stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit niet worden meegenomen bij de berekening van de weerstandscapaciteit.

5.2.2 Algemene reserve

De algemene reserve is gesplitst in:

- Algemene vrije reserve
deze reserve is bedoeld voor de financiering van incidentele uitgaven en het egaliseren van overschotten of opvangen van tekorten in de exploitatiebegroting en rekening.
- Weerstandsreserve
Deze reserve is bedoeld als weerstandscapaciteit om risico's te kunnen afdekken.

5.2.3 Bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Hieronder vallen onder andere de Ligt op groen, Integraal Huisvesting Plan en Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Deze reserves worden allemaal als intern financieringsmiddel gebruikt. Als er voor wordt gekozen om eigen vermogen in te zetten dan betekent dit op korte termijn een andere financieringsbehoefte (meer vreemd vermogen). Dit komt omdat door het wegvallen van eigen vermogen meer geld zal moeten worden aangetrokken (lees lenen) om alle lopende activiteiten te financieren.

5.2.4 Stille reserves

Van een stille reserve is sprake wanneer de actuele waarde van een bezitting hoger is dan de boekwaarde die op de gemeentelijke balans is opgenomen. Omdat gemeenten deze hogere waarde niet op de balans mogen opnemen ontstaat daardoor een overwaarde die stille reserve wordt genoemd. Stille reserves ontstaan vanuit de overwaarde van gronden en courante gebouwen. Het bestaande beleid is om op gronden niet af te schrijven, dus deze behouden hun oorspronkelijke (aanschaf)waarde. Bij verkoop kan een winst ontstaan die de weerstandscapaciteit vergroot.

Naast gronden kunnen ook courante gebouwen, meestal woningen, een stille reserve in zich hebben. Het beleid is om woningen af te schrijven tot het niveau van de WOZ-waarde. Als de actuele marktwaarde hoger ligt dan de WOZ-waarde ontstaat een stille reserve. Pas door verkoop van het betreffende object kan deze in een reële waarde worden omgezet. Om deze reden worden ze ook op de balans tot de vaste activa gerekend (minder snel liquide).

De stille reserves worden niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen. Reden: de stille reserves zijn niet direct te verzilveren.

5.2.5 Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en heffingen (OZB, reinigingsrechten, afvalstoffenheffing, rioolrechten en leges) te verhogen. Voor de heffingen zijn overigens regels gesteld: de tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn in meerjarenperspectief.

In paragraaf A – Lokale heffingen van de programmabegroting is het beleid ten aanzien van de belastingen en rechten uiteengezet. Uitgangspunt bij de leges en heffingen zijn kostendekkende tarieven. Dit geldt ook voor de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Hierin zit geen ruimte die de weerstandscapaciteit vergroot.

Voor de OZB is de capaciteit te berekenen door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente Brummen. Voor de maximale belastingtarieven is gebruik gemaakt van de normen voor "een redelijk peil van de eigen heffingen" bij het zogenaamde artikel 12 beleid zoals genoemd in de circulaire Gemeentefonds.

Uitgaande van deze maximale tarieven en de voorgestelde Brummense tarieven 2016 kan een onbenutte belastingcapaciteit worden berekend van ca. € 1.813.000.

Deze bedragen zijn niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen. Reden: wijziging van OZB-tarieven vraagt om een beleidswijziging van de Raad.

5.3 Berekening weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit (schatting per 01-01-2016 in euro's):

• Algemene vrije reserve	-/-2.410.000
• Benodigde weerstandscapaciteit	<u>2.088.000</u>
Totaal	-/- 322.000

6 Risicomanagement

6.1 Inleiding

De gemeente Brummen kent nog geen integrale vorm van risicomanagement. Risicomanagement is een hulpmiddel om op een gestructureerde en expliciete manier risico's in kaart te brengen, te evalueren en - door er pro-actief mee om te gaan- ze beter te beheersen. Risicomanagement is gebaseerd op het maken van risicoanalyses. Risico's worden geïnventariseerd, voor zover mogelijk worden er financiële gevolgen aan de risico's toegekend en, indien nodig, worden er maatregelen aan verbonden. Door al in een vroeg stadium na te denken over de mogelijke risico's van bepaald beleid, zijn deze nog te voorkomen of zijn eventuele ernstige gevolgen nog te beperken. Een eenmalige risicoanalyse is niet voldoende. Eerst wanneer de risicoanalyse regelmatig herhaald en geactualiseerd wordt en de hieruit voortvloeiende maatregelen een integraal onderdeel van de activiteiten worden, is er sprake van risicomanagement.

Risicomanagement vindt plaats binnen de in de programma's opgenomen taken. De managers zijn de risicomangers van de aan hen toevertrouwde taak/taken.

6.2 Stappen risicomanagement

Risicomanagement is te onderscheiden in een aantal onderdelen. Onderstaand zijn deze onderdelen weergegeven en uitgewerkt:

1. identificatie;
2. analyse en beoordeling;
3. beheersing.

Ad 1. identificatie

In deze fase worden alle potentiële risico's geïnventariseerd. Een risico-inventarisatie geeft een profiel van de risico's en de huidige opzet en waarneembare werking van stuur- en beheersmaatregelen.

Ad 2. analyse en beoordeling

Als de risico's zijn geïnventariseerd dan is het mogelijk om deze te analyseren. De analyse bestaat uit een inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt en de impact hiervan. Hierbij wordt aangegeven wat de gevolgen zijn zowel qua geld als ook overige schade (zoals b.v. imago). Deze uitkomsten bieden beslissingsondersteunende informatie bij het bepalen van de beheersmaatregelen. Het uitvoeren van een risicoanalyse is een continue proces, dat als onderdeel van de planning & controlcyclus zou moeten worden opgenomen.

Ad 3. beheersing

In dit onderdeel worden maatregelen gedefinieerd om de risico's te beheersen. Hierbij kan worden gedacht aan beheersmaatregelen zoals procedures, zorgsystemen, risicofinanciering en tal van andere praktische oplossingen. Nadat mogelijke maatregelen met bijbehorende kosten in beeld zijn gebracht is het mogelijk een kosten-batenanalyse uit te voeren om op grond hiervan te kunnen bepalen welke maatregelen wel en welke niet worden geïmplementeerd.

Bij het beheersbaar maken van de risico's kan in het bijzonder gedacht worden aan:

- het voorkomen van het risico door het treffen van bepaalde maatregelen (risicopreventie);

- het vermijden, beperken of overdragen van risico's door bepaalde maatregelen (risicomijding, risicoreductie, risico-overdracht).

6.3 Afdekken risico's

Bij de afdekking van de risico's kunnen verschillende vormen worden onderkend:

- het verzekeren van het risico tegen een redelijke vergoeding (commerciële verzekering);
- het vormen van een voorziening;
- het accepteren van het risico (er wordt geen verzekering afgesloten of een voorziening gevormd). Bij deze vorm speelt de aanwezige weerstandscapaciteit een belangrijke rol.

Het is dus mogelijk sommige risico's met nadelige effecten af te dekken. Met het verzekeren vervalt een groot deel van het risico en met het vormen van een voorziening wordt in feite het verlies genomen en bestaat het risico niet meer.

Wettelijke voorschriften bepalen dat voor kwantificeerbare risico's (bijvoorbeeld niet betalen door debiteuren en een tekort op de grondexploitatie) voorzieningen moeten worden getroffen.

Veel risico's zijn niet kwantificeerbaar waardoor in slechts een beperkt aantal gevallen voor risico's voorzieningen worden getroffen.

6.4 Inventarisatie risico's

Een systematische aanpak van de inventarisatie van risico's is een belangrijke voorwaarde voor actief risicobeheer. Om dit te bevorderen is een eenvoudig hulpmiddel ontwikkeld om risico's te inventariseren, analyseren en managen.

De risico's en beheersmaatregelen zijn door de afdelingen geformuleerd op een inventarisatieformulier waarin de verschillende risico's per beleidstaak worden doorlopen.

Op dit inventarisatieformulier is de volgende indeling gemaakt:

- Afdeling
- Programma
- Beleidstaak
- Doelstelling (beleidstaak)
- Gebeurtenis
- Risico-object
- Indicatie mogelijke schade
- Getroffen maatregelen
- Toereikendheid qua acties (van de getroffen maatregelen)
- Financieel risico volledig afgedekt
- Financieel risico per juli 2015
- Kans
- Financieel risico x kans

Jaarlijks zal dit inventarisatieformulier een update ondergaan. Tevens zal de volledigheid en de juistheid hiervan getoetst moeten worden. Hiermee wordt invulling gegeven aan een gestructureerde vorm van risicomangement.

Op basis van deze risico-inventarisatie is het totaal van de geïnventariseerde risico's bepaald via de volgende stappen:

1. de inschatting van de kans dat een risico zich voordoet

De kans dat een risico zich voordoet, wordt voor een deel bepaald door de kwaliteit van de maatregelen die zijn genomen om risico's te beheersen.

Om de risico's te kunnen berekenen is het van belang om de kans te kwantificeren dat een risico zich daadwerkelijk voordoet. Om dit op een relatief eenvoudige wijze inzichtelijk te maken wordt gewerkt met een schaalverdeling. Om beter tegemoet te komen aan een duidelijke en heldere schaalverdeling (met meerdere schalen) is tot een nieuwe inschaling gekomen met ingang van deze nota weerstandsvermogen. Hierbij is tot de volgende schaalindeling gekomen waarbij de kans is bepaald op hoe reëel het is dat het risico zich voordoet (uitgedrukt in procenten).

Extreem hoog: 90%
 Hoog: 70%
 Gemiddeld: 50%
 Beperkt: 30%
 Laag: 10%

2. bepalen financieel gevolg van risico per gebeurtenis

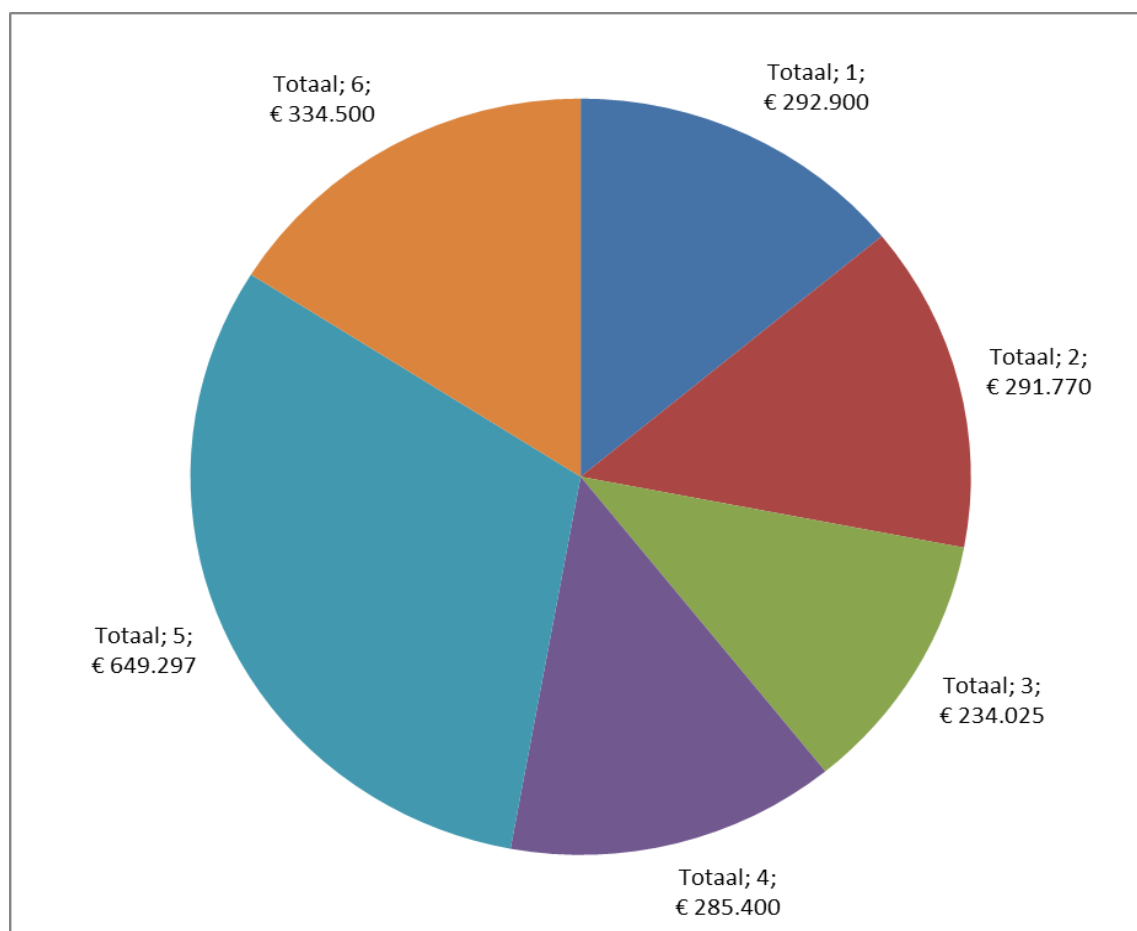
Naast de kans dat een risico zich voordoet, is het voor het berekenen van de geïnventariseerde risico's nodig een veronderstelling te maken over het financiële gevolg. Hierbij zal worden gewerkt met een zo goed mogelijke inschatting(swaarde) om inzicht te geven in het financieel gevolg van het risico per gebeurtenis.

3. doorrekening risico's van de gebeurtenissen

De financiële gevolgen worden vervolgens gewogen met de inschatting van de kans dat een risico zich voordoet (het percentage kans). Hieruit volgt dan het gewogen risico. Dit leidt tot de volgende uitkomsten (x € 1.000):

Aard risico	2010		2011		2012		2013		2014		2015
	Inc	Struct	Inc	Struct	Inc	Struct	Inc	Struct	Inc	Struct	
Zonder % kans	6.987	220	7.234	220	8.084	170	8.131	170	7.784	170	10.055
Met % kans	3.105	107	2.772	79	2.899	64	2.946	64	2.965	64	2.088

De risico's zijn over de 6 programma's als volgt verdeeld:

7 Weerstandsvermogen

7.1 Inleiding

Op basis van de conclusies uit de vorige twee hoofdstukken wordt in dit hoofdstuk het weerstandsvermogen voor de gemeente Brummen berekend.

Het weerstandsvermogen kan als volgt worden geanalyseerd.

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit.

- De benodigde weerstandscapaciteit wordt in deze nota uitgedrukt in de benodigde omvang van het eigen vermogen en is gerelateerd aan de financiële impact van de geïnventariseerde risico's.
- De beschikbare weerstandscapaciteit betreft in deze nota de feitelijke omvang van het eigen vermogen.

Voor de kwalificatie van het weerstandsvermogen wordt doorgaans gebruik gemaakt van onderstaande ratio:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Hierbij wordt dan gebruik gemaakt van onderstaande tabel.

waardering	Ratio weerstandsvermogen	betekenis
A	$\geq 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

7.2 Weerstandsvermogen

Hieruit volgt onderstaande opstelling voor het weerstandsvermogen (x € 1.000):

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
A	Incidentele risico's	3.105	2.772	2.899	2.946	2.965	2.088
B	Bij: Onderdekking structurele risico's	240	156	132	132	132	-
C	Totaal risico's	3.345	2.928	3.031	3.078	3.097	2.088
D	Af: Incidentele weerstandscapaciteit	6.912	3.253	-/- 3.386	-/- 1.645	-/- 1.226	-/- 322
E	Statisch weerstandsvermogen	3.567	325	-/- 6.417	-/- 4.723	-/- 4.323	-/-2.410
F	Ratio weerstandsvermogen (= D : C)	207%	111%	-/- 112%	-53%	-40%	-/-15%

De gemeente Brummen heeft een negatief weerstandsvermogen en heeft dus een onvoldoende buffer om de incidentele en structurele risico's het hoofd te bieden. Op basis van deze berekening is, gezien de definitie, het weerstandsvermogen onvoldoende.

Binnen de algemene reserves van in totaal € -/- 322.000 dient dus € 2.088.000 als weerstandsreserve aangemerkt te worden. Dit houdt in dat de algemene reserve met minimaal € 2.410.000 aangevuld moet worden om een voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar te hebben. De ratio weerstandsvermogen is -/- 0,15 en dus ruim onvoldoende.

*Totaal algemene reserves is € -/- 322.000 en totaal aan berekende risico's is € 2.088.000.
Conclusie:
weerstandsvermogen is ruim onvoldoende voor een bedrag van € 2.410.000 met een ratio van -/- 0,15.*

8 Samenvatting

Doel van deze nota is:

- de risico's en de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen in beeld te brengen;
- aan de hand daarvan het gewenste weerstandsvermogen en de gewenste omvang van de weerstandsreserve te onderbouwen;
- een basis te leggen voor het verder ontwikkelen van het beleid ten aanzien van risicomanagement.

Om tot een meer gewogen bepaling van de risico's te komen is voor een methodiek gekozen die meer recht doet aan de kans dat een risico zich voordoet. Hierbij is de kans dat een risico zich voordoet gekwantificeerd. Bijvoorbeeld de kans dat een burger de gemeente aansprakelijk stelt voor een handeling (of nalaten daarvan) is aanmerkelijk groter dan dat legionella wordt geconstateerd in één van de gemeentelijke gebouwen.

De onderscheiden stappen om tot bepaling van het weerstandsvermogen te komen zijn:

1. Inventariseren risico's
2. Inventariseren beheersmaatregelen
3. Analyseren van de risico's (inclusief kansbepaling dat risico zich voordoet)
4. Inventariseren weerstandscapaciteit
5. Analyse weerstandsvermogen
6. Rapportage (via nota weerstandsvermogen en via weerstandsparagraaf in begroting en jaarstukken).

De uitkomsten zijn als volgt:

De weerstandscapaciteit is bepaald op € -/- 322.000.

Het totaal aan gewogen risico's is bepaald op € 2.088.000.

Hieruit blijkt dat de risico's binnen de huidige weerstandscapaciteit in ruim onvoldoende mate kunnen worden opgevangen met een ratio weerstandsvermogen van -/- 0,15.

Het is dus van belang om de algemene reserves op korte termijn aan te vullen en op voldoende niveau te brengen, voor een bedrag van € 2.410.000, om zodoende een gezonde reservepositie te creëren.

Jaarlijks zal er een monitoring (risicomanagement) van de risico's plaatsvinden. Hierover zal verslag worden gedaan in de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en jaarstukken.